



Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

13. juuni 2017*

Eelotsusetaotlus — ERTL artikkel 143 — Liikmesriigi raskused seoses maksebilansiga — Euroopa Liidu rahaline abi — Euroopa Liidu ja abisaaja liikmesriigi vahel sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandum — Sotsiaalpoliitika — Võrdse kohtlemise põhimõte — Liikmesriigi õigusnormid, mis keelavad maksta samal ajal riiklikku vanaduspensionit ja töötasu töötamise eest avaliku sektori asutuses — Isikute, kelle ametiaeg on ette nähtud põhiseaduses, ja kutseliste kohtunike erinev kohtlemine

Kohtuasjas C-258/14,

mille ese on ERTL artikli 267 alusel Curtea de Apel Alba Iulia (Alba Iulia apellatsioonikohus, Rumeenia) 3. aprilli 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 26. mail 2014, menetluses

Eugenia Florescu,

Ioan Poiană,

Cosmina Diaconu, Mircea Bădilă pärija,

Anca Vidrighin, Mircea Bădilă pärija,

Eugenia Elena Bădilă, Mircea Bădilă pärija,

versus

Casa Județeană de Pensii Sibiu,

Casa Națională de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale,

Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale,

Statul român,

Ministerul Finanțelor Publice,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, asepresident A. Tizzano, kodade presidendid R. Silva de Lapuerta, J. L. da Cruz Vilaça, E. Juhász, M. Berger, A. Prechal ja E. Regan, kohtunikud A. Rosas, A. Borg Barthet (ettekandja), M. Safjan, D. Šváby ja E. Jarašiūnas,

* Kohtumenetluse keel: rumeenia.

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: ametnik V. Giacobbo-Peyronnel,

arvestades kirjalikus menetluses ja 11. oktoobri 2016. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- E. Florescu ja I. Poiană ning M. Bădilă pärijatena C. Diacon, A. Vidrighin ja E. E. Bădilă, esindaja: advokaat D. Târșia,
- Casa Județeană de Pensii Sibiu, esindajad: D. Aldea ja I. Stan,
- Rumeenia valitsus, esindajad: R. H. Radu, A. Wellman ja M. Bejenar,
- Kreeka valitsus, esindajad: K. Georgiadis ja S. Papaioannou,
- Ungari valitsus, esindaja: Z. Fehér,
- Euroopa Komisjon, esindajad: J.-P. Keppenne, H. Krämer, I. Rogalski ja L. Nicolae,

olles 21. detsembri 2016. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada ELL artiklit 6, ELTL artikleid 110 ja 267, Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikleid 17, 20, 21 ja 47, Euroopa Ühenduse ja Rumeenia vahel 23. juunil 2009 Bukarestis ja Brüsselis sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumit (edaspidi „vastastikuse mõistmise memorandum“), õiguskindluse põhimõtet, tõhususe ja võrdväärsuse põhimõtteid ning nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiivi 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (EÜT 2000, L 303, lk 16; ELT eriväljaanne 05/04, lk 79), artikli 2 lõike 2 punkti b.
- 2 Taotlus on esitatud vaidluses ühelt poolt Eugenia Florescu ja Ioan Poiană ning Mircea Bădilă pärijatena Cosmina Diaconu, Anca Vidrighini ja Eugenia Elena Bădilă ning teiselt poolt Casa Județeană de Pensii Sibiu (Sibiu piirkonna pensioniamet, Rumeenia), Casa Națională de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale (Rumeenia pensioni- ja muude sotsiaalkindlustushüvitiste amet), Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale (Rumeenia töö-, perekonna- ja sotsiaalkaitseministeerium), Statul român'i (Rumeenia riik) ja Ministerul Finanțelor Publice (Rumeenia rahandusministeerium) vahel vanaduspensionioiguste üle.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus (EÜ) nr 332/2002

3 Nõukogu 18. veebruari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 332/2002, millega liikmesriikide maksebilansi toetamiseks luuakse keskmise tähtajaga rahalise abi süsteem (EÜT 2002, L 53, lk 1; ELT eriväljaanne 10/03, lk 81), muudetud nõukogu 18. mai 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 431/2009 (ELT 2009, L 128, lk 1) (edaspidi „määrus nr 332/2002“), kehtestab korra, mida kohaldatakse ELTL artiklis 143 ette nähtud vastastikuse abi andmise mehhanismi suhtes.

4 Määruse artiklis 1 on sätestatud:

„1. Luuakse ühenduse keskmise tähtajaga rahalise abi süsteem, mis võimaldab anda laenu ühele või mitmele liikmesriigile, kes on raskustes või kellel on tõsine oht sattuda raskustesse seoses maksebilansi jooksevkontoga või kapitali liikumisega maksebilansi jooksevkontol. Üksnes liikmesriigid, kes ei ole eurot kasutusele võtnud, võivad selle ühenduse süsteemi raames abi saada.

Selle süsteemi kohaselt liikmesriikidele antavate laenude põhisumma kokku on kõige rohkem 50 miljardit eurot.

2. Selleks on komisjonil kooskõlas artikli 3 kohase nõukogu otsusega ja pärast nõupidamist majandus- ja rahanduskomiteega õigus võtta Euroopa Ühenduse nimel laenu kapitaliturgudel või rahaasutustelt.“

5 Määruse artikli 3 kohaselt:

„1. Nõukogu võib keskmise tähtajaga rahalise abi süsteemi rakendada:

- a) komisjoni algatusel, kes teeb otsuse asutamislepingu artikli 119 kohaselt kokkuleppel ühenduselt rahastamist taotleva liikmesriigiga;
- b) selle liikmesriigi algatusel, kes on raskustes või kellel on tõsine oht sattuda raskustesse seoses maksebilansi jooksevkontoga või kapitali liikumisega maksebilansi jooksevkontol.

2. Liikmesriik, kes taotleb keskmise tähtajaga rahalist abi, arutab komisjoniga oma rahalisi vajadusi ning esitab komisjonile ning majandus- ja rahanduskomiteele esialgse kohandusprogrammi. Pärast asjaomase liikmesriigi olukorraga tutvumist ja taotluse toetuseks esitatud kohandusprogrammi läbivaatamist otsustab nõukogu tavaliselt samal kohtumisel

- a) laenu või mõne muu sobiva rahastamisvahendi andmise, selle summa ja keskmise tähtaja;
- b) keskmise tähtajaga rahalise abiga seotud majanduspoliitilised tingimused tasakaalustatud maksebilansiolukorra taastamiseks või tagamiseks;
- c) üksikasjad laenu või rahastamisvahendi kohta, mis tavaliselt makstakse välja või eraldatakse järjestikuste osamaksetena, kusjuures iga osamakse eraldamine sõltub programmi rakendamisel saavutatud tulemuste ja seatud eesmärkide võrdlusest.“

6 Määruse nr 332/2002 artiklis 3a on sätestatud:

„Komisjon ja asjaomased liikmesriigid sõlmivad vastastikuse mõistmise memorandumi, milles käsitletakse üksikasjalikult tingimusi, mis nõukogu on seadnud vastavalt artiklile 3. Komisjon edastab vastastikuse mõistmise memorandumi Euroopa Parlamendile ja nõukogule.“

Otsused 2009/458/EÜ ja 2009/459/EÜ

7 Nõukogu 6. mai 2009. aasta otsuse 2009/458/EÜ, millega antakse Rumeeniale vastastikust abi (ELT 2009, L 150, lk 6), artikli 1 kohaselt annab liit Rumeeniale vastastikust abi ELTL artikli 143 alusel. Nõukogu 6. mai 2009. aasta otsusega 2009/459/EÜ, millega antakse Rumeeniale ühenduse keskmise tähtajaga rahalist abi (ELT 2009, L 150, lk 8), annab Euroopa Liit Rumeeniale ka keskmise tähtajaga laenu kuni viis miljardit eurot.

8 Otsuse 2009/459 artikli 2 lõigete 1 ja 2 kohaselt:

„1. Komisjon haldab abi viisil, mis on kooskõlas Rumeenia kohustuste ja nõukogu soovitustega, eriti riigipõhiste soovitustega seoses riikliku reformikava ja lähenemisprogrammi rakendamisega.

2. Komisjon lepib pärast majandus- ja rahanduskomiteega konsulteerimist Rumeenia ametiasutustega kokku finantsabiga seotud konkreetset majanduspoliitilised tingimused, mis on ette nähtud artikli 3 lõikega 5. Kõnealused tingimused sätestatakse vastastikuse mõistmise memorandumis, mis on kooskõlas lõikes 1 osutatud kohustuste ja soovitustega. [...]“

9 Otsuse 2009/459 artikli 3 lõike 5 kohaselt:

„Edasiste osamaksete tegemise tingimuseks on see, et Rumeenia valitsus rakendab rahuldavalt Rumeenia lähenemisprogrammile lisatavat uut majanduspoliitilist programmi ja riiklikku reformikava, eriti täidab vastastikuse mõistmise memorandumis sätestatud konkreetseid majanduspoliitilisi tingimusi. Need tingimused hõlmavad muu hulgas järgmist:

- a) keskpika perioodi selge eelarveprogrammi vastuvõtmine, et vähendada valitsemissektori eelarve puudujääki kuni asutamislepingus sätestatud kontrollväärtuseni 3% [sisemajanduse koguproduktist (SKP)] aastaks 2011;
- b) 2009. aasta eelarve täitmine (2009. aasta teiseks kvartaliks), millega on eesmärgiks seadud, et valitsemissektori eelarve puudujääk ei ületa 5,1% SKPst [Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi (ESA 95)] tingimuste kohaselt;
- c) avaliku sektori palgakulude nominaalne vähendamine võrreldes 2008. aasta eelarvetulemustega, milleks loobutakse avaliku sektori 2009. aastaks kavandatud palgatõusust (nominaalselt kokku 5%) või vähendatakse vastavalt veelgi töötajate arvu ja avaliku sektori tööhõivet, sh asendatakse üksnes üks seitsmest lahkuvast töötajast;
- d) täiendavalt kaupade soetamiseks ja teenuste saamiseks ning riigi osalusega äriühingute toetamiseks tehtavate kulutuste vähendamine;
- e) eelarve haldamise tõhustamine, milleks võetakse vastu ja rakendatakse siduv keskpika perioodi eelarveraamistik, aasta jooksul eelarve muutmise piirangute (sh eelarveeskirjad) kehtestamine ja eelarvenõukogu loomine, kes teeb sõltumatuid eksperdikontrolle;
- f) avaliku sektori hüvitiste süsteemi reformimine, sealhulgas palgaskaala ühtlustamine ja lihtsustamine ning boonuste süsteemi reformimine;

g) pensionisüsteemi põhiparameetrite reformimine nii, et liigutakse selles suunas, et pensionid indekseeritakse pigem tarbijahindadega kui palkadega, pensioniea järkjärguline tõstmine praegu kavandatust veelgi kõrgemale (eriti naiste puhul), pensionimaksete järkjärguline kehtestamine selliste avaliku sektori töötajate rühmade jaoks, kes praegu ei ole hõlmatud kõnealuste maksetega;

[...]“.

Vastastikuse mõistmise memorandum

- 10 Vastastikuse mõistmise memorandumi punkti 5 kohaselt tehakse liidu poolt Rumeeniale antava rahalise abi iga osamakse tingimusel, et Rumeenia valitsus täidab rahuldavalt majandusprogrammi. Vastastikuse mõistmise memorandumi punkti 5 alapunktis a on rahalise abi kohta kehtestatud tingimuste hulgas ette nähtud „avaliku sektori palgakulude vähendamine“ ning sama punkti alapunkti b neljandas lõigus on märgitud, et „[r]iigi rahanduse pikemaajaseks parandamiseks reformitakse pensionisüsteemi põhiparameetreid“.
- 11 Vastastikuse mõistmise memorandumi punkti 5 alapunkt d „Struktuurireform“ sisaldab soovitusi meetmeteks, mille eesmärk on parandada avaliku halduse tõhusust ja tulemuslikkust, suurendada avaliku halduse kvaliteeti mitmes valdkonnas ja iseäranis seoses otsustusstruktuuride, vastutuse jaotusega asutuste vahel, peamiste ministriumide sisekorraldusega, kohaldamisala ja vastutusega, mis on seotud töötajate arvu ja inimressursside haldamise rakendamise ja piisavaks muutmisega.

Direktiiv 2000/78

- 12 Direktiivi 2000/78 artikli 1 kohaselt on direktiivi eesmärk kehtestada üldine raamistik, et võidelda usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel diskrimineerimise vastu töö saamisel ja kutsealale pääsemisel ning tagada liikmesriikides võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamine.
- 13 Direktiivi artikli 2 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:
- „1. Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab „võrdse kohtlemise põhimõtte“, et ei esine otseselt ega kaudset diskrimineerimist ühelgi artiklis 1 nimetatud põhjusel.
2. Lõike 1 kohaldamisel:
- a) peetakse otseseks diskrimineerimiseks seda, kui ükskõik millisel artiklis 1 nimetatud põhjusel koheldakse ühte inimest halvemini, kui on koheldud, koheldakse või võidakse kohelda teist inimest samalaadses olukorras;
- b) peetakse kaudseks diskrimineerimiseks seda, kui väliselt neutraalne säte, kriteerium või tava seab konkreetse usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumusega isikud teistega võrreldes ebasoodsamasse olukorda, välja arvatud juhul, kui:
- i) kõnealusel sätel, kriteeriumil või taval on objektiivselt põhjendatav õigustatud eesmärk ja selle eesmärgi saavutamise vahendid on asjakohased ja vajalikud [...]

[...]“.

Rumeenia õigus

- 14 28. juuni 2004. aasta seaduse nr 303/2004 kohtunike ja prokuröride staatuse kohta (legea nr 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor; *Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 826, 13.9.2005) artikkel 83 lubas samal ajal kohtuniku ülesannete täitmisega täita ainult õppejõu ülesandeid kõrghariduse valdkonnas. Lisaks nägi see seadus ette, et kohtunikud ja prokurörid, kes lahkuvad ametist, et minna pensionile, võivad saada samal ajal nii vanaduspensioni kui ka tasu kutsetegevuse eest, olenemata nimetatud tasu suurusest.
- 15 5. novembril 2009 võeti vastu seadus nr 329/2009 teatud riigiasutuste ja avaliku sektori asutuste ümberkorraldamise, avaliku sektori kulutuste ratsionaliseerimise, ettevõtjate toetamise ning Euroopa Komisjoni ja Rahvusvahelise Valuutafondiga sõlmitud raamlepingu täitmise kohta (legea nr 329/2009 privind reorganizarea unor autorități și instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri și respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană și Fondul Monetar Internațional; *Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 761, 9.11.2009).
- 16 Seaduse artikkel 2 näeb ette, et seadusega kehtestatud erandlike meetmete eesmärk on leevendada majanduskriisi mõju ning täita Rumeenia, komisjoni ja Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) vahel sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumist ning tugilaenu lepingust tulenevaid kohustusi.
- 17 Nimetatud seadus kehtestab eelkõige töötasude suuruse vähendamise – meede, mida kohaldati õpetamisel ülikoolis. Sama seaduse artikli 3 kohaselt oli vastastikuse mõistmise memorandumil alusel vastu võetud meetmete eesmärk saada üle finantskriisist. Meetmed seisnevad avaliku sektori töajalude vähendamises töötasude vähendamise teel ning riigiasutuste või avaliku sektori asutuste ümberkorraldamise või likvideerimise teel pärast nende restruktureerimist ühendamise, ühinemise, jagunemise või töötajate arvu vähendamisega.
- 18 Seaduse nr 329/2009 artiklid 17–26 keelavad maksta samal ajal netopensioni ja tasu töötamise eest avaliku sektori asutustes, kui pension on riigi sotsiaalkindlustuseelarve koostamise aluseks olevast riigi keskmisest brutopalgast suurem.
- 19 Nimetatud seaduse artikkel 18 näeb ette, et seaduse artiklis 17 nimetatud pensionärid on kohustatud kirjalikult teatama, kas nad soovivad, et töötamise ajaks peatatakse neile pensioni maksmine või lõpetatakse töö- või teenistussuhe või tühistatakse ametisse nimetamise akt, kui neile makstav netopension on riigi keskmisest brutopalgast suurem. Viimaseks sätestab seaduse nr 329/2009 artikkel 20, et määratud tähtajaks oma eelistusest teatamise kohustuse täitmata jätmisel lõpetatakse selle alusel automaatselt individuaalsest töölepingust või ametisse nimetamise aktist tulenevad töö- või teenistussuhted.
- 20 2. detsembri 2004. aasta halduskohtumenetluse seaduse nr 554/2004 (legea nr 554/2004 contenciosului administrativ; *Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 1154, 7.12.2004) artikli 21 kohaselt on lisaks tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud alustele üheks uuesti läbivaatamise aluseks see, kui lõplik ja jõustunud kohtuotsus rikub liidu õiguse esimuse põhimõtet.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 21 E. Florescu, I. Poiană ja M. Bădilă töötasid kohtunikena. Pärast kohtuniku ametikohale asumist sõlmisid nad Sibiu õigusteaduskonnas konkursi korras täidetava õppejõu ametikohal töötamiseks tähtajatud individuaalsed töölepingud. Seega töötasid nad samal ajal nii kohtuniku kui ka ülikooli õppejõuna.

- 22 Kaebajad kasutasid 2009. aasta jooksul pärast rohkem kui 30aastast teenistusstaazi neile kohtunikuametist tulenevaid pensioniõigusi. Pensionile jäämise ajal võisid nad seaduse nr 303/2004 kohaselt saada samal ajal vanaduspensioni ja tasu ülikoolis õpetamise eest.
- 23 Pärast seaduse nr 329/2009 vastuvõtmist, millega niisugune vanaduspensioni ja töötasu samal ajal maksmine edaspidi keelustati, otsustasid E. Florescu, I. Poiană ja M. Bădilă valida pensioni maksmise peatamise alates 1. jaanuarist 2010. Seetõttu otsustas Sibiu piirkonna pensioniamet 28. detsembril 2009 neile pensioni maksmise peatada.
- 24 Curtea Constituțională (Rumeenia konstitutsioonikohus) 4. novembri 2009. aasta otsusest, milles viimane tunnistas seaduse nr 329/2009 põhiseadusega kooskõlas olevaks osas, milles selle seaduse artiklid 17–26 ei puuduta isikuid, kelle ametiaja pikkus on põhiseaduses sõnaselgelt ette nähtud, ilmneb, et vanaduspensioni ja avalikus sektoris saadava töötasu kumuleerimise keelu kohaldamisalast on muu hulgas välja jäetud seadusandliku või täidesaatva võimu esindajad ning Curtea de Conturi (Rumeenia kontrollikoda), Curtea Constituțională (konstitutsioonikohus), Consiliul Superior al Magistraturii (Rumeenia kohtunike kõrgem nõukogu) ja Înalta Curte de Casație și Justiție (Rumeenia kassatsioonikohus) liikmed.
- 25 Põhikohtuasja kaebajad esitasid 1. märtsil 2010 Tribunalul Sibiule (Sibiu ringkonnakohus, Rumeenia) kaebuse, milles nad palusid nende kohta seaduse nr 329/2009 alusel tehtud pensioni maksmise peatamise otsused tühistada ja mõista põhikohtuasja vastustajatelt välja nende igakuine vanaduspension alates 2010. aasta jaanuarist. Nad väitsid kaebuse põhjendamiseks, et seaduse nr 329/2009 artiklid 17–26, mis reguleerivad vanaduspensioni ja töötasu samal ajal maksmist, on liidu õigusega, eelkõige EL lepingu ja harta sätetega vastuolus, sõltumata asjaolust, et nimetatud seadus võeti vastu vastastikuse mõistmise memorandumi täitmiseks.
- 26 Kaebus jäeti 3. mai 2012. aasta kohtuotsusega rahuldamata. Selle otsuse peale esitatud apellatsioonkaebuse jättis Curtea de Apel Alba Iulia Secția pentru conflicte de muncăși asigurări sociale (Alba Iulia apellatsioonikohtu töö- ja sotsiaalkindlustusvaidluste koda, Rumeenia) 9. novembri 2012. aasta otsusega rahuldamata.
- 27 Seejärel esitasid E. Florescu, I. Poiană ja M. Bădilă selle kohtuotsuse peale eelotsusetaotluse esitanud kohtule uuesti läbivaatamise taotluse, milles nad palusid apellatsiooniastmes tehtud kohtuotsuse täies ulatuses tühistada ja teha nende kaebuse kohta uus otsus. Pärast M. Bădilă surma astusid põhikohtuasja menetluse tema pärijad C. Diaconu, A. Vidrighin ja E. E. Bădilă. Põhikohtuasja kaebajad palusid uuesti läbivaatamise taotluses eelotsusetaotluse esitanud kohtul pöörduda reale eelotsuse küsimustele vastamiseks Euroopa Kohtu poole.
- 28 Neil asjaoludel otsustas Curtea de Apel Alba Iulia (Alba Iulia apellatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas [vastastikuse mõistmise memorandumit] võib käsitada kui õigusjõuga akti, otsust, teatist või muud seesugust Euroopa Kohtu praktika tähenduses (kohtuotsused, 3.2.1976, Manghera jt, C-59/75, EU:C:1976:14, ja 20.3.1997, Prantsusmaa vs. komisjon, 57/95, EU:C:1997:164) ning Euroopa Liidu Kohtule tõlgendamiseks esitada?
 2. Jaatava vastuse korral, kas [vastastikuse mõistmise memorandumit] tuleb tõlgendada nii, et majanduskriisi mõju leevendamiseks personalikulude vähendamise teel võib komisjon õiguspäraselt nõuda liikmesriigi seaduse vastuvõtmist, millega tühistatakse isiku õigus saada sissemakselist pensioni – mis on kogunenud rohkem kui 30 aasta jooksul, oli talle õigusaktidega ette nähtud ning mida ta enne seda seadust sai – põhjusel, et see isik saab tasu töölepingu alusel tehtava töö eest, mis ei ole sama tegevus kui see, mille eest ta saab pensioni?

3. Kas [vastastikuse mõistmise memorandumit] tuleb tõlgendada nii, et majanduskriisi mõju leevendamiseks võib komisjon õiguspäraselt nõuda sellise liikmesriigi seaduse vastuvõtmist, millega tühistatakse täiesti ja *sine die* isiku õigus saada sissemakselist pensioni – mis on kogunenud rohkem kui 30 aasta jooksul, oli talle õigusaktidega ette nähtud ning mida ta enne seda seadust sai – põhjusel, et see isik saab tasu töölepingu alusel tehtava töö eest, mis ei ole sama tegevus kui see, mille eest ta saab pensioni?
4. Kas [vastastikuse mõistmise memorandumit] tervikuna, eriti selle punkti 5 alapunkti d, mis puudutab avaliku halduse ümberkorraldamist ja selle tõhususe parandamist, tuleb tõlgendada nii, et majanduskriisi mõju leevendamiseks nõudis komisjon õiguspäraselt liikmesriigi seaduse vastuvõtmist, mis kehtestab keelu maksta avaliku sektori asutuste pensionile jäänud ametnikele samal ajal [vanadus]pensionit ja töötasu?
5. Kas harta artikleid 17, 20, 21 ja 47, ELL artiklit 6, ELTL artiklit 110, liidu õiguses ette nähtud õiguskindluse põhimõtet ja Euroopa Kohtu praktikat saab tõlgendada nii, et nendega on vastuolus selline õigusnorm nagu seaduse nr 554/2004 artikli 21 lõige 2, mis näeb Euroopa Liidu õiguse esimuse põhimõtte rikkumise korral liikmesriigi kohtute otsuste uuesti läbivaatamise võimaluse ette ainult halduskohtumenetluses ega võimalda seda juhul, kui sedasama Euroopa Liidu õiguse esimuse põhimõtet on rikutud muudes valdkondades (tsiviil-, kriminaal-, kaubandusajades) tehtud kohtuotsustega?
6. Kas [ELL artikliga 6] on vastuolus liikmesriigi õigusnorm, mis seab selleks, et kutselistele kohtunikele saaks maksta pensioni, mis on ette nähtud nende rohkem kui 30aastase kohtunikustaaži jooksul tehtud sissemaksete alusel, tingimuseks nende kui ülikooli õigusteaduse õppejõudude töölepingu lõpetamise?
7. Kas [ELL artikliga 6], harta artikli 17 lõikega 1 ja Euroopa Kohtu praktikaga on vastuolus õigusnormid, mis jätavad isiku ilma tema omandiõigusest pensionile, kuigi see on ette nähtud tema rohkem kui 30 aasta jooksul tehtud sissemaksete alusel, samas kui need kohtunikud on ülikoolitöö eest tasunud eraldi pensionimakseid ja jätkavad nende tasumist?
8. Kas [ELL artikliga 6] ja [direktiivi 2000/78] artikli 2 lõike 2 punktiga b ning Euroopa Kohtu praktikaga on vastuolus liikmesriigi konstitutsioonikohtu otsus, milles sedastatakse seaduse põhiseadusele vastavust kontrollides, et pensioni ja töötasu samal ajal saamise õigus on ainult volitusega ametisse määratud isikutel, nii et sellisest õigusest jäävad ilma kutselised kohtunikud, kellel on keelatud saada rohkem kui 30 aasta jooksul tehtud isiklike sissemaksete alusel kogunenud pensioni põhjendusel, et nad teevad endiselt ülikooli õigusteaduse õppejõu tööd?
9. Kas [ELL artikliga 6] ja Euroopa Kohtu praktikaga on vastuolus õigusnormid, mis seavad selleks, et kohtunikele saaks maksta pensioni, mis on ette nähtud nende rohkem kui 30 aasta jooksul tehtud sissemaksete alusel, *sine die* tingimuseks selle, et nad lõpetavad oma tegevuse ülikoolis?
10. Kas [ELL artikliga 6] ja Euroopa Kohtu praktikaga on vastuolus õigusnormid, mis rikuvad õiglast tasakaalu, mida tuleb hoida isikute omandi kaitse ja üldiste huvidega seotud nõuete vahel, kuna need normid jätavad kohtunikupensionist ilma ainult teatud kategooria isikud, põhjendusega, et nad töötavad ülikoolis?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 29 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib esimese küsimusega sisuliselt teada, kas vastastikuse mõistmise memorandumit, mida palutakse tõlgendada, tuleb pidada liidu institutsiooni vastuvõetud õigusaktiks ELTL artikli 267 tähenduses, mille võib esitada Euroopa Kohtule tõlgendamiseks.
- 30 Väljakujunenud kohtupraktika järgi annab ELTL artikkel 267 Euroopa Kohtule ilma igasuguse erandita pädevuse teha eelotsuseid liidu institutsioonide õigusaktide kehtivuse ja tõlgendamise kohta (kohtuotsused, 13.12.1989, Grimaldi, C-322/88, EU:C:1989:646, punkt 8, ja 11.5.2006, Friesland Coberco Dairy Foods, C-11/05, EU:C:2006:312, punkt 36).
- 31 Käesolevas asjas tuleb märkida, et vastastikuse mõistmise memorandum on sõlmitud Euroopa Ühenduse, keda esindas komisjon, ja Rumeenia vahel. Memorandumi õiguslikuks aluseks on ELTL artikkel 143, mis annab liidule pädevuse anda vastastikust abi liikmesriigile, kus ei kehti valuutana euro ning kes on raskustes või keda ähvardab tõsine oht sattuda raskustesse seoses maksebilansiga. Selle artikli kohaselt soovitab komisjon teatud tingimusi järgides nõukogule vastastikuse abi andmist ja selleks kohaseid meetmeid. Nõukogu ülesanne on otsustada vastastikuse abi andmine ning määrata direktiivide ja otsuste vastuvõtmisega niisuguse abi tingimused ja üksikasjad.
- 32 Määruses nr 332/2002 on kehtestatud kord, mida kohaldatakse ELTL artiklis 143 ette nähtud vastastikuse abi andmise mehhanismi suhtes. Määruse artikli 1 lõikes 2 on märgitud, et komisjonil on kooskõlas selle määruse artikli 3 kohase nõukogu otsusega ja pärast nõupidamist majandus- ja rahanduskomiteega õigus võtta liidu nimel laenu kapitaliturgudelt või rahaasutustelt.
- 33 Määruse nr 332/2002 artikli 3a esimene lause näeb ette, et komisjon ja asjaomane liikmesriik sõlmivad vastastikuse mõistmise memorandum, milles käsitletakse üksikasjalikult tingimusi, mis nõukogu on seadnud vastavalt määruse artiklile 3. Liidu ja Rumeenia vahel sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandum, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus palub käesolevas asjas tõlgendada, võeti vastu selle menetluse järgi, kuivõrd nõukogu võttis üksteise järel vastu kaks otsust, nimelt otsuse 2009/458, millega anti Rumeeniale ELTL artikli 143 alusel vastastikust abi, ja otsuse 2009/459, millega anti sellele liikmesriigile keskmise tähtjaga laenu kuni viis miljardit eurot ning mille artikli 2 lõikes 2 on sätestatud, et liidu antud rahalise abiga seotud konkreetset majanduspoliitilised tingimused määratakse kindlaks vastastikuse mõistmise memorandumis.
- 34 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 52 märkis, on vastastikuse mõistmise memorandumil näol seega tegemist liidu ja liikmesriigi vahelise kohustuse elluviimisega seoses majandusprogrammiga, mille nimetatud pooled on läbi rääkinud ja millega liikmesriik on võtnud kohustuse järgida eelnevalt määratletud majanduslikke eesmärgi, selleks et võetud kohustuse täitmise tingimused oleks võimalik saada liidult rahalist abi.
- 35 Vastastikuse mõistmise memorandum, mille õiguslikuks aluseks on käesoleva kohtuotsuse punktides 31–33 nimetatud liidu õigusnormid ja mille on sõlminud muu hulgas liit, keda esindab komisjon, kujutab endast liidu institutsiooni õigusakti ELTL artikli 267 punkti b tähenduses.
- 36 Eeltoodud arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et vastastikuse mõistmise memorandumit tuleb pidada liidu institutsiooni õigusaktiks ELTL artikli 267 tähenduses, mille võib esitada Euroopa Kohtule tõlgendamiseks.

Teine, kolmas ja neljas küsimus

- 37 Teise, kolmanda ja neljanda küsimusega, mida tuleb käsitleda koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas vastastikuse mõistmise memorandumit tuleb tõlgendada nii, et sellega tehakse kohustuslikuks selliste siseriiklike õigusnormide vastuvõtmine, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja millega nähakse ette keeld maksta samal ajal netovanaduspensionini ja tasu töötamise eest avaliku sektori asutuses, kui netovanaduspension on riigi sotsiaalkindlustuseelarve koostamise aluseks olevast riigi keskmisest brutopalgast suurem.
- 38 Nagu esimesele küsimusele antud vastuses rõhutati, tuleb siinkohal märkida, et vastastikuse mõistmise memorandumini näol on tegemist liidu ja liikmesriigi vahelise kohustuse elluviimisega seoses majandusprogrammiga, mis võimaldab liikmesriigil saada kasu ETL artiklis 143 osutatud ja määruses nr 332/2002 täpsustatud keskmise tähtajaga rahalise abi süsteemist liikmesriikide maksebilansi toetamiseks. See sisaldab teatavaid majanduspoliitilisi nõudeid, mille täitmine on rahalise abi andmise tingimuseks ning mis on kehtestatud vastavalt otsuse 2009/459 sätetele komisjoni ja Rumeenia ametiasutuste ühisel kokkuleppel.
- 39 Memorandumini punkti 5 esimeses lõigus on sellega seoses märgitud, et iga osa makstakse välja tingimusel, et Rumeenia valitsus täidab majandusprogrammi rahuldavalt. Iga osa jaoks on ette nähtud konkreetsed majanduspoliitilised, eelarvelised või kvalitatiivsed kriteeriumid, mis on üksikasjalikult sätestatud memorandumini I lisas ja mida Rumeenia peab selle programmi eesmärkide raames täitma, nagu eelarve konsolideerimine, eelarve juhtimine, rahapoliitika, finantsvaldkonna reguleerimine ning struktuurireform. Rumeenia ametiasutused peavad nimetatud kriteeriumidest lähtudes rakendama konkreetseid majanduslikke lahendusi, et saavutada asjaomased eesmärgid ja pidada kinni liidu institutsioonidega kokku lepitud ajakavast.
- 40 Lisaks on vastastikuse mõistmise memorandumini punkti 5 alapunkti b neljandas lõigus märgitud, et tuleb reformida pensionisüsteemi, kasutades selleks eelkõige selliseid meetmeid nagu pensionile jäämise ea tõstmine või avaliku sektori pensionide indekseerimine tarbijahindadega.
- 41 Ehkki vastastikuse mõistmise memorandum on siduv, ei sisalda see siiski ühtegi konkreetset sätet, mis nõuaks niisuguste siseriiklike õigusnormide vastuvõtmist, nagu on kõne all põhikohtuasjas.
- 42 Eeltoodut arvestades tuleb teisele, kolmandale ja neljandale küsimusele vastata, et vastastikuse mõistmise memorandumit tuleb tõlgendada nii, et sellega ei tehta kohustuslikuks selliste siseriiklike õigusnormide vastuvõtmist, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja millega nähakse ette keeld maksta samal ajal netovanaduspensionini avalikus sektoris ja tasu töötamise eest avaliku sektori asutuses, kui netovanaduspension on riigi sotsiaalkindlustuseelarve koostamise aluseks olevast riigi keskmisest brutopalgast suurem.

Kuues, seitsmes, üheksas ja kümnes küsimus

- 43 Kuuenda, seitsmenda, üheksanda ja kümnenda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ELL artiklit 6 ja harta artiklit 17 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja millega nähakse ette keeld maksta samal ajal netovanaduspensionini avalikus sektoris ja tasu töötamise eest avaliku sektori asutustes, kui netovanaduspension on teatud piirmäärast suurem.
- 44 Tuleb meenutada, et harta reguleerimisala liikmesriikide tegevuse puhul on määratletud selle artikli 51 lõikes 1, mille kohaselt harta sätted on liikmesriikidele ette nähtud üksnes liidu õiguse kohaldamise korral (kohtuotsus, 26.2.2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punkt 17).

- 45 Käesolevas asjas, nagu märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, võeti seadus nr 329/2009 „teatud riigiasutuste ja avaliku sektori asutuste ümberkorraldamise, avaliku sektori kulutuste ratsionaliseerimise, ettevõtjate toetamise ning [komisjoni] ja [IMFig] sõlmitud raamlepingu täitmise kohta“ vastu selleks, et Rumeenia saaks täita vastastikuse mõistmise memorandumis sisalduvaid kohustusi, mis ta liidu suhtes on võtnud. Nimetatud seaduse artikli 2 kohaselt on selles kehtestatud meetmete eesmärk eelkõige „Euroopa Ühenduse ja Rumeenia vahel sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumist tulenevate kohustuste täitmine“.
- 46 Vastastikuse mõistmise memorandumis rahalise abi andmiseks seatud tingimuste hulgas on punkti 5 alapunktis a ette nähtud avaliku sektori palgakulude vähendamine ning sama punkti alapunkti b neljandas lõigus on riigi rahanduse pikaajaliseks parandamiseks ette nähtud pensionisüsteemi põhiparameetrite reform.
- 47 Seega tuleb tõdeda, et põhikohtuasjas kõne all oleva kumuleerimise keeluga, millel on üheaegselt kaks eesmärki, mida mainiti eelmises punktis, tahetakse täita kohustusi, mis Rumeenia võttis vastastikuse mõistmise memorandumis, mis on liidu õiguse osa.
- 48 On tõsi, et vastastikuse mõistmise memorandum jätab Rumeeniale tegutsemisruumi, et otsustada, millised on asjaomaste kohustuste täitmiseks kõige paremad meetmed. Siiski esiteks juhul, kui võtab liikmesriik talle liidu õigusaktiga antud kaalutusõigust kasutades meetmeid, tuleb seda pidada liidu õiguse kohaldamiseks harta artikli 51 lõike 1 tähenduses (vt selle kohta kohtuotsus 21.12.2011, N. S. jt, C-411/10 ja C-493/10, EU:C:2011:865, punktid 65–68). Teiseks on otsuse 2009/459 artikli 3 lõikes 5 ja vastastikuse mõistmise memorandumis kehtestatud eesmärgid piisavalt üksikasjalikud ja täpsed, et asuda seisukohale, et seadusest nr 329/2009 tuleneva kumuleerimise keelu eesmärk on memorandumi ja nimetatud otsuse ning seega liidu õiguse rakendamine harta artikli 51 lõike 1 tähenduses. Järelikult on harta põhikohtuasjas kohaldatav.
- 49 Neil asjaoludel tuleb analüüsida, kas harta artikliga 17, eelkõige selle lõikega 1 on vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas. Selleks et määrata kindlaks põhiõiguse omandile ulatus, tuleb harta artikli 52 lõikest 3 lähtudes võtta arvesse Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni esimese lisaprotokolli artiklit 1, mis tagab sellise õiguse (vt selle kohta kohtuotsus, 3.9.2008, Kadi ja Al Barakaat International Foundation vs. nõukogu ja komisjon, C-402/05 P ja C-415/05 P, EU:C:2008:461, punkt 356).
- 50 Sellega seoses tuleb märkida, et juhul kui õigusakt näeb ette sotsiaaltoetuse automaatse maksmise, tekivad isikutel, kes vastavad õigusaktis sätestatud tingimustele, konventsiooni esimese lisaprotokolli artikli 1 kohaldamisalasse kuuluvad varalised huvid (Euroopa Inimõiguste Kohus, 7.7.2011, Stummer vs. Austria, CE:ECHR:2011:0707JUD003745202, punkt 82). Seega kujutavad sotsiaalkindlustusskeemi tehtud sissemaksetest tulenevad õigused endast varalisi õigusi selle artikli tähenduses (Euroopa Inimõiguste Kohus, 12.10.2004, Kjartan Ásmundsson vs. Island, CE:ECHR:2004:1012JUD006066900, punkt 39). Samas ei saa kõnealuses artiklis sätestatud omandiõigust tõlgendada nii, et see annab õiguse kindlaksmääratud summas pensionile (Euroopa Inimõiguste Kohus, 12.10.2004, Kjartan Ásmundsson vs. Island, CE:ECHR:2004:1012JUD006066900, punkt 39).
- 51 Harta artikli 17 kohta tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et selles sättes ette nähtud õigus omandile ei ole absoluutne õigus ja selle teostamisele võidakse kehtestada piiranguid, mis on põhjendatavad liidu taotletavate üldise huvi eesmärkidega (vt selle kohta kohtuotsus, 20.9.2016, Ledra Advertising jt vs. komisjon ja EKP, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, punkt 69 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 52 On tõsi, et põhikohtuasjas kõne all oleva siseriikliku meetmega ei jää isikud, kes on sattunud sellisesse olukorda nagu põhikohtuasja kaebajad, pensioniõigusest täielikult ilma, kuna neil on võimalik jätkuvalt vanaduspensioni saada, kui nad loobuvad samal ajal tasustatud töö tegemisest avaliku sektori asutuses. Sellegipoolest piirab see meede asjaomaste isikute pensioniõiguse kasutamist, sest juhul, kui nad otsustavad ikkagi niisugust tööd jätkata, kaasneb selle meetmega pensioni maksmise peatamine.
- 53 Sellega seoses tuleb meenutada, et harta artikli 52 lõige 1 näeb ette, et hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist tohib piirata ainult seadusega ning arvestades nimetatud õiguste ja vabaduste olemust. Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt võib nende õiguste ja vabaduste kasutamisele piiranguid seada üksnes juhul, kui need on vajalikud ning vastavad tegelikult liidu poolt tunnustatud üldise huvi eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi.
- 54 Seega tuleb tuvastada, kas omandiõiguse piiramine, mis tuleneb seaduses nr 329/2009 sätestatud keelust maksta samal ajal netovanaduspensioni avalikus sektoris ja tasu töötamise eest avaliku sektori asutuses, on omandiõiguse põhiõlemusega kooskõlas, kas selline piirang vastab üldise huvi eesmärgile ja kas see on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik.
- 55 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, nagu tuleneb seaduse nr 329/2009 artikli 2 sõnastusest, et see seadus on erandlik ja kavandatud ajutisena. Lisaks ei muuda seadus küsitavaks pensioniõiguse põhimõtet ennast, vaid piirab selle kasutamist määratletud ja piiritletud olukordades, nimelt juhul, kui pensioni saadakse samal ajal avaliku sektori asutuses töötamisega ja kui pension on teatud piirmäärast suurem. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 83 märkis, on seadus nr 329/2009 seega kooskõlas omandiõiguse põhiõlemusega, mis on kaebajatel põhikohtuasjas pensioniga seoses tekkinud.
- 56 Edasi tuleb märkida, et seaduse nr 329/2009 eesmärk on avaliku sektori kulude ratsionaliseerimine ülemaailmse finants- ja majanduskriisi olukorras (vt selle kohta Euroopa Inimõiguste Kohus, 20.3.2012, *Ionel Panlife vs. Rumeenia*, CE:ECHR:2012:0320DEC001390211, punkt 21). Konkreetset põhikohtuasjas kõne all olevate siseriiklike õigusnormide eesmärk on nii avaliku sektori palgakulude vähendamine kui ka pensionisüsteemi reformimine, mis nähti ette otsuses 2009/459 ja vastastikuse mõistmise memorandumis, et leevendada maksebilansiga seotud raskusi, mis sundisid Rumeeniat taotlema ja võtma vastu liidult rahalist abi. Selliste eesmärkide puhul on tegemist üldise huvi eesmärkidega.
- 57 Põhikohtuasjas kõne all olevate siseriiklike õigusnormide sobivuse ja vajalikkusega seoses tuleb meenutada, et liikmesriikidel on konkreetset majanduslikku olukorda arvestades majanduse valdkonnas otsuste tegemisel ulatuslik kaalutlusruum ja nad oskavad kõige paremini otsustada, milliste meetmetega on võimalik taotletud eesmärki saavutada.
- 58 Peale selle ei pane seadus nr 329/2009 isikutele, keda puudutab keeld saada samal ajal vanaduspensioni ja tulu töötamise eest avaliku sektori asutuses, ebaproportsionaalset ja ülemäärast kohustust, sest esiteks peavad nad valima vanaduspensioni või tasu maksmise vahel üksnes juhul, kui nende pensioni summa on riigi sotsiaalkindlustuseelarve koostamise aluseks olevast riigi keskmisest brutopalgast suurem, ning teiseks võivad nad igal ajal otsustada töösuhte lõpetada ja saada uuesti vanaduspensioni, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 86 märkis.
- 59 Järelikult on põhikohtuasjas kõne all olevad siseriiklikud õigusnormid taotletud üldise huvi eesmärgi saavutamiseks sobivad ja vajalikud.
- 60 Eeltoodut arvestades tuleb kuuendale, seitsmendale, üheksandale ja kümnendale küsimusele vastata, et ELL artiklit 6 ja harta artikli 17 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja millega nähakse ette keeld maksta samal ajal netovanaduspensioni avalikus sektoris ja tasu töötamise eest avaliku sektori asutuses, kui netovanaduspension on teatud piirmäärast suurem.

Kaheksas küsimus

- 61 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib kaheksanda küsimusega sisuliselt teada, kas direktiivi 2000/78 artikli 2 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selle sättega on vastuolus niisuguste siseriiklike õigusnormide, nagu on kõne all põhikohtuasjas, tõlgendamine selliselt, et nendes õigusnormides ette nähtud keeld maksta samal ajal netovanaduspension ja tasu töötamise eest avaliku sektori asutuses, kui netovanaduspension on riigi sotsiaalkindlustuseelarve koostamise aluseks olevast riigi keskmisest brutopalgast suurem, on kohaldatav kutselistele kohtunikele, mitte aga Rumeenia põhiseaduses ette nähtud ametikohtadele nimetatud isikutele.
- 62 Tuleb märkida, et Euroopa Kohtul on olnud varem võimalus vastata samalaadsele küsimusele 21. mai 2015. aasta otsuse aluseks olnud kohtuasjas (C-262/14, ei avaldata, EU:C:2015:336), mis puudutas direktiivi 2000/78 artikli 2 lõike 2 ja artikli 3 lõike 1 tõlgendamist seaduse nr 329/2009 samade sätetega seoses.
- 63 Euroopa Kohus leidis selle kohtuotsuse punktis 29, et kuna direktiivi 2000/78 artikli 2 lõike 1 kohaselt on kõnealuses direktiivis kehtestatud võrdse kohtlemise põhimõtte eesmärk võidelda direktiivi artiklis 1 ammendavalt loetletud alustel diskrimineerimise kõikide vormide vastu, ei käsitleta direktiivis diskrimineerimist ametikategooria või töökoha alusel.
- 64 Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei viita käesolevas asjas ühelegi artiklis 1 nimetatud põhjusele ning osutab oma küsimustes vaid sellele, et kutselisi kohtunikke ja Rumeenia põhiseaduses ette nähtud ametikohtadele nimetatud isikuid koheldakse erinevalt.
- 65 Järelikult ei kuulu selline olukord, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, üldisesse raamistikku, mis on kehtestatud direktiivi 2000/78 artikli 2 lõikega 2, et võidelda teatud liiki diskrimineerimise vastu (vt kohtuotsus, 21.5.2015, SCMD, C-262/14, ei avaldata, EU:C:2015:336, punkt 31).
- 66 Eeltoodut arvestades tuleb kaheksandale küsimusele vastata, et direktiivi 2000/78 artikli 2 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et see säte ei ole kohaldatav niisuguste siseriiklike õigusnormide tõlgendamisel, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mille kohaselt on nendes õigusnormides ette nähtud keeld – maksta samal ajal netovanaduspension ja tasu töötamise eest avaliku sektori asutuses, kui netovanaduspension on riigi sotsiaalkindlustuseelarve koostamise aluseks olevast riigi keskmisest brutopalgast suurem – kohaldatav kutselistele kohtunikele, mitte aga Rumeenia põhiseaduses ette nähtud ametikohtadele nimetatud isikutele.

Viies küsimus

- 67 Viienda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas liidu õigust, eelkõige võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtteid tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus selline siseriiklik õigusnorm, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mille kohaselt nähakse liidu õiguse esimuse põhimõtte rikkumise korral uuesti läbivaatamise võimalus ette üksnes nende jõustunud kohtulahendite puhul, mis on tehtud halduskohtumenetluses.
- 68 Teistele küsimustele antud vastuseid arvestades ei ole sellele küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

- 69 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. Euroopa Ühenduse ja Rumeenia vahel 23. juunil 2009 Bukarestis ja Brüsselis sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumit tuleb pidada Euroopa Liidu institutsiooni õigusaktiks ETL artikli 267 tähenduses, mille võib esitada Euroopa Liidu Kohtule tõlgendamiseks.
2. Euroopa Ühenduse ja Rumeenia vahel 23. juunil 2009 Bukarestis ja Brüsselis sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumit tuleb tõlgendada nii, et sellega ei tehta kohustuslikuks selliste siseriiklike õigusnormide vastuvõtmist, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja millega nähakse ette keeld maksta samal ajal netovanaduspensioni avalikus sektoris ja tasu töötamise eest avaliku sektori asutuses, kui netovanaduspension on riigi sotsiaalkindlustuseelarve koostamise aluseks olevast riigi keskmisest brutopalgast suurem.
3. ELL artiklit 6 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 17 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja millega nähakse ette keeld maksta samal ajal netovanaduspensioni avalikus sektoris ja tasu töötamise eest avaliku sektori asutuses, kui netovanaduspension on teatud piirmäärast suurem.
4. Nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiivi 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel, artikli 2 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et see säte ei ole kohaldatav niisuguste siseriiklike õigusnormide tõlgendamisel, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mille kohaselt on nendes õigusnormides ette nähtud keeld – maksta samal ajal netovanaduspensioni ja tasu töötamise eest avaliku sektori asutuses, kui netovanaduspension on riigi sotsiaalkindlustuseelarve koostamise aluseks olevast riigi keskmisest brutopalgast suurem – kohaldatav kutselistele kohtunikele, mitte aga Rumeenia põhiseaduses ette nähtud ametikohtadele nimetatud isikutele.

Allkirjad